

*Корж-Ікаєва Т. Г.,
кандидат юридичних наук, доцент,
начальник відділу аналітичної роботи та організації управління
Національної академії внутрішніх справ*

ПРАВОВИЙ ТЕКСТ У КОНТЕКСТІ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО АНАЛІЗУ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ)

Анотація. У статті досліджено важливе наразі питання, яке вивчає правничу лінгвістика, – аналіз нормативно-правового документа (правового акта). На конкретному правовому матеріалі (проект Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки) здійснено аналіз змісту тексту в лексико-семантичному контексті.

В основу організації наукового дослідження покладено існування в межах наукової думки вчених-юристів та вчених-лінгвістів підходів щодо розробки нормативно-правових актів. Тексти цих актів мають свою мовну, логічну, граматичну та графічну основи та потребують проведення певного юридичного та лінгвістичного аналізу. Акцентовується увага на питаннях відповідності між мовою права (мовою закону) і нормою права.

У процесі дослідження виокремлено визначення понять «текст», «правовий текст», «стратегія», «термін»; виявлено наявні відхилення від норм сучасної лексикології та словотвору й норм права; охарактеризовано визначені порушення; запропоновано шляхи вирішення актуальних питань логіко-лінгвістичного аналізу текстів сучасного законодавства, зокрема його вдосконалення в проекті Стратегії; окреслено потребу в наданні переваги словам українського походження в умовах конкуренції з іноземними словами в правових текстах. Різновидом слів іноземного походження (запозичень) в мові закону є іноземні терміни різних галузей знань. Слід уникати немотивованого застосування іноземних термінів у галузі освіти, оскільки їх зміст без спеціального коментаря відомий лиш вузькому колу спеціалістів у галузі освіти. Застосування нових іноземних слів у нормативно-правовому акті не має слугувати прикриттям недосконалості правотворчості.

Стаття містить висновки щодо недопустимості: порушення логіки нормативно-правового акта, неточностей формулювань, використання термінів, що можуть породжувати численні запити та потребуватимуть додаткового тлумачення і роз'яснення, спотворення змісту правового акта і неправильного його застосовування.

Ключові слова: правовий текст, нормативно-правовий акт, чинне законодавство, лексико-семантичний аналіз, запозичена лексика, аббревіатура.

Постановка проблеми. Статус української мови як єдиної державної мови України визначений у конституційних нормах [1] і закріплений у Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [2].

Будь-який нормативний припис виражається за допомогою мови (юридичної мови, мови права). Мова права – це цілісна комунікативно-галузева підсистема літературної мови з певною сукупністю характерних лінгвістичних і структурно-

жанрових ознак, зумовлених специфікою правової сфери та комунікативно-професійними потребами в ній [3].

Мова і текст нормативно-правового акта належать до питань лінгвістичної та юридичної наук. Питання мовної грамотності, точності і достовірності в оформленні юридичних текстів є більше ніж актуальним. Проведення лінгвістичного оцінювання документів на центральному та місцевих рівнях має здійснюватися обов'язково фахівцями відповідно до напрямку правового тексту. Зауважимо, що нормативно-правові акти повинні вивчатися з огляду на змістове наповнення як лінгвістами, так і юристами.

Текст правового акта як вища форма юридизації мовлення – це поєднання змістової та формально-мовної сторін. Текст права (юридичний текст) як вища комунікативна одиниця відображає специфіку правової сфери та описує реальний світ і поведінку людей у ньому [4].

Правовий текст – це комунікативна одиниця, підвид універсального тексту з ознаками цілісного, завершеного, зв'язного твору як явища мовної і позамовної дійсності, що відображає правові соціокультурні традиції, спричиняє захист прав і свобод людини і громадянина через передання та збереження інформації в процесі правової комунікації [5, с. 457].

Текст (лат. *textus* – тканина, сплетіння, з'єднання) – це єдність змісту й мовлення, що формує й виражає цей зміст; максимальна одиниця мови найвищого рівня мовної системи; продукт мислення й інтелектуальної діяльності [6, с. 16]. Офіційно-діловий текст відображає регулювання офіційно-ділових стосунків мовців у державно-правовій і суспільно-виробничій сферах [6, с. 19].

Наразі ефективна та якісна розбудова нашої держави можлива шляхом розвитку освіти та важливості освіти протягом усього життя.

Державна політика у сфері освіти і науки відіграє вирішальну роль у забезпеченні розвитку людського капіталу та отриманні економічної вигоди у вигляді сталого зростання й конкурентної економіки, а значить суспільного та індивідуального добробуту, майбутнього процвітання та якості життя. Досягнення цих цілей потребує узгоджених політичних ініціатив, ефективних управлінських рішень та довгострокових інвестицій [7].

В Україні здійснюється активний перехід системи освіти від режиму закритого пострадянського функціонування до її розвитку в умовах ринкової економіки та децентралізації в умовах сьогодення. Такий підхід проведення будь-яких реформ передбачає створення нормативно-правових документів та передбачає високу якість цих документів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню текстів нормативно-правових актів присвятили свої праці Б.М. Ажнюк, Н.В. Артикуца, І.О. Биля-Сабадаш, Г.П. Проценко, Л.О. Симоненко, Н.В. Стратулат, Л.І. Чулінда, О.Ф. Юрчук та інші вчені.

Неупереджений погляд на процеси розроблення, прийняття нормативних актів дозволяє констатувати парадоксальну ситуацію: повне розуміння необхідності нового законодавства, приведення чинних нормативно-правових актів у відповідність до Конституції України у багатьох авторів законопроектів поєднуються з деяким мовним нігілізмом, нехтуванням того, що без мови немає і не може бути правового регулювання, і що серед способів тлумачення-з'ясування змісту правової норми, окрім систематичного, історичного, цільового, функціонує і філологічний (текстовий, граматичний) [8, с. 159].

І.О. Биля-Сабадаш, визначаючи основні правила нормотворчої техніки, спрямовані на системне викладання змісту нормативно-правових актів, зазначає, що необхідно дбати про якість мови нормативно-правових актів. Мовна недосконалість останніх породжує численні негативні наслідки, серед яких і порушення системних зв'язків між елементами системи законодавства. У системі законодавства чи в межах його окремих галузей необхідно забезпечувати послідовне й однакове вживання термінів [9, с. 26].

Метою статті є правовий та лексико-семантичний аналіз проекту Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки як правового тексту [10].

Виклад основного матеріалу. На офіційному сайті Міністерства освіти і науки України 25 вересня 2020 року оприлюднено проєкт Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки (далі – Стратегія), що дало підстави для громадського обговорення цього документа.

Термін «стратегія» (від гр. *stratos* – військо + *ago* – вести) буквально означає рішення змінити ситуації шляхом військових дій [11, с. 42]. У сучасному розумінні стратегія – це генеральний план дій, що визначає пріоритети стратегічних завдань, ресурси й послідовність кроків щодо досягнення стратегічних цілей [12].

Специфічною особливістю стратегії як нормативно-правового акта вважається наявність сукупності цілей, що враховує й одночасно сприяє виявленню системного ефекту для провідних сфер життєдіяльності суспільства та держави [13].

На думку Ж.Т. Тощенко, стратегія є наукою, мистецтвом і досвідом здійснення великих, масштабних операцій, реформ та інших дій, які покликані якісно змінити становище, яке склалося, стан суспільних справ або ситуацію у важливій галузі діяльності [11, с. 42].

Розроблення стратегії розвитку в будь-якій сфері має бути покладена в основу наукових стратегічних досліджень, які б забезпечували інтегральний системний підхід до аналізу процесів, що відбуваються за цим напрямом, та побудованих на цих методологічних засадах практичних рекомендацій, наукових висновків та нормативних актів [12].

Закон має укладатися мовою, доступною для всіх, але, щоб виключити багатозначність у, здавалося б, звичайних мовних конструкціях, слід послуговуватися чітко визначеними юридичними термінами [14, с. 181].

Нормативно-правовий акт є офіційним письмовим документом, що приймається уповноваженим органом, установлює,

змінює або скасовує норми права. Повинен відповідати правилам юридичної техніки та вимогам до складання актів правозастосування.

У широкому розумінні під термінологією законодавства вважають усі слова або словосполучення, за допомогою яких у текстах законів позначають спеціальні поняття. Фахівці з термінознавства обов'язковою ознакою законодавчого терміна (від лат. *terminus* – межа, кордон) називають наявність чітко окресленого змісту поняття у формі законодавчої дефініції (визначення). За наявності офіційного визначення у законодавчому акті термін вважається кодифікованим. Він є нормою, еталоном для використання у всіх подальших законодавчих і підзаконних актах, діловій документації та сфері усної правової комунікації [15].

Аналіз зазначеного правового тексту, який став предметом дослідження, показав наявні правові та лексико-семантичні невідповідності вимогам, які висуваються до мови закону (мови права) та мовної норми.

Проаналізуємо деякі з них на конкретних нормах досліджуваного проєкту Стратегії.

Оскільки будь-який нормативний припис виражається за допомогою мови (юридичної мови), елементарною структурною одиницею якої є слово (термін), важливо, щоб зміст і обсяг таких термінів був зрозумілим для всіх суб'єктів, яким адресується правовий припис. Одним зі способів забезпечення ясності нормативного припису та зрозумілості наміру законодавця є застосування законодавчих дефініцій у текстах відповідних нормативно-правових актів [16].

Термінологія, що використовується в певному акті, має бути стійкою і єдиною як у межах такого акта, так і в усьому масиві вже чинних актів, особливо тих, що стосуються однієї сфери регулювання. Ідентичні поняття мають бути виражені однаковими термінами, наскільки це можливо, без відхилення від їх значення у звичайній, юридичній чи технічній мові [16].

Викликає зауваження термінологія, яка вживається в проєкті Стратегії. Так, наприклад, використовуються терміни «**виш**», «**міжвишівський**», «**вищий навчальний заклад**», «**заклад вищої освіти**».

Розглянемо ці терміни у конкретних контекстах відповідних статей проєкту Стратегії.

Так, у тексті аналізованого документа спостерігаємо вживання лексеми «**виш**» і похідної від неї «**міжвишівський**»:

– «...Тенденція до «освітньої еміграції» посилюється простішими умовами вступу до закордонних **вишів** та їх агресивною політикою...» (стор. 14 Стратегії);

– «...4.3.7. Підтримка та заохочення до кооперації між українськими ЗВО щодо студентської та викладацької мобільності, формування спільних **міжвишівських** освітніх програм і наукових проєктів...» (стор. 49 Стратегії);

– «...поглиблення співробітництва між **вищими навчальними закладами**;...» (стор. 5 Стратегії);

– «...**Заклади вищої освіти** (ЗВО) в Україні надають вищевказані рівні вищої освіти залежно від типу...» (стор. 6, 17 Стратегії).

Відповідно до Академічного тлумачного словника української мови «**виш**» – скорочення: вища школа.

З погляду законодавства у галузі освіти термін «**виш**» не застосовується (закони України «Про освіту», «Про вищу освіту»), оскільки закони використовують термін «**заклад вищої освіти**».

Тому пропонується подати в такій редакції:

– «до закордонних **вишів**» – «до закордонних **закладів вищої освіти**»;

– «формування спільних **міжвишівських** освітніх програм» – «...формування **закладами вищої освіти** спільних освітніх програм...»;

– «поглиблення співробітництва між **вищими навчальними закладами**» – «поглиблення співробітництва між **закладами вищої освіти**».

Стаття 52 Закону України «Про вищу освіту» [17] чітко визначає, що учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти є:

1) наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;
2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти;

3) фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах;

4) інші працівники закладів вищої освіти.

Наступна пропозиція пов'язана з чітким окресленням у проєкті Стратегії кола учасників освітнього процесу та визначення завдань для них. У Стратегії використовуються слова «**студент**» (92 рази), «**здобувач**» (19 разів), «**викладач**» (50 разів), «**науково-педагогічні**» (10 разів).

Відповідно до абзацу 1 статті 55 Закону України «Про вищу освіту» «**викладач**» – це лише посада, а стаття 61 Закону України «Про вищу освіту» зазначає, що, окрім студента, здобувачами вищої освіти є: курсант, аспірант, ад'юнкт, докторант, асистент-стажист та є інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти.

У Стратегії вживається термін «**фахівець**» (стор. 4, 27, 30, 33 тощо). У тексті Стратегії відсутнє визначення цього терміна. Вживання терміна є не зовсім вдалим, зважаючи на те, що відповідно до загальноживаного значення, яке наводиться в академічному тлумачному словнику української мови, «фахівцем є спеціаліст або той, хто досконало володіє якимсь фахом, має високу кваліфікацію, глибокі знання з певної галузі науки, техніки, мистецтва тощо» [18].

Національний класифікатор професій передбачає професійні назви робіт [19]. Професійних назв робіт із використанням терміна «фахівець» понад 140, наприклад: «головний вододлазний фахівець», «головний фахівець з котлів», «фахівець», «фахівець із дізнання у сфері цивільного захисту» тощо.

З огляду на загальне застосування терміна «фахівець» у всіх галузях знань, на наш погляд, виглядає недоцільним його використання в цьому контексті. Крім того, вживання такого терміна може спричинити низку правових колізій у використанні та розумінні цього поняття, виходячи з численної кількості посилань безпосередньо вказуючи посаду («фахівець із робототехніки», «фахівець із цифрового контенту» тощо (стор. 31)).

У статті 3 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначені завдання, одним із яких є «...6) підтримка української мови шляхом сприяння вживанню замість іншомовних українських слів, словосполучень і термінів у разі, якщо в українській мові існують рівнозначні відповідники, та підвищенню рівня обізнаності громадян про них;...».

Окрім того, у статті 44 цього Закону визначено повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови: «Комісія під час напрацювання стандартів української термі-

нології в різних галузях сприяє застосуванню українських слів, словосполучень і термінів замість іншомовних. Під час використання слів іншомовного походження важливо, щоб значення цих слів було зрозумілим, як мінімум, фахівцям. Під час створення будь-яких документів потрібно бути гранично уважним і намагатися уникати двозначних і розпливчастих формулювань» [2]. Досить показово в цьому разі є процес роботи над текстом правового акта.

У проєкті Стратегії спостерігається деякий ступінь необгрунтованої складності прописаних норм, що суперечать Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». До таких труднощів можна зарахувати запозичену лексику, чие використання не завжди виправдане в тій чи іншій ситуації.

Так, слово «**моніторинг**» (постійне спостереження за якимсь процесом) [20], що трапляється 32 рази в тексті Стратегії (стор. 2, 3, 23, 41, 44, 53 тощо), цілком можна замінити українським словом «**спостереження**», окрім того, в Академічному тлумачному словнику української мови відсутнє слово/термін «моніторинг». Певно, укладачі цього правового акта під час використання терміна «**моніторинг**» ґрунтувалися на тому, що це слово міцно увійшло в розмовну мову і вже встигло частково асимілюватися.

Цілий розділ 3 Стратегії (стор. 26) присвячений «**трендам**» та «**мегатрендам**». У тлумачному словнику української мови [18] та Словнику синонімів [20] цей термін відсутній. Пропонуємо замінити ці слова на «**напрями**» або «**прагнення**»: «3. Світові напрями розвитку вищої освіти».

У назві розділу 2 «Ідентифікація проблем розвитку вищої освіти в Україні» вживається слово «**ідентифікація**» (стор. 22 Стратегії). Тлумачний словник української мови [18] зазначає, що «ідентифікація» – дія за значенням ідентифікувати; «**ідентифікувати**» – те саме, що ототожнювати; «**ототожнювати**», «**ототожнити**» – визнавати які-небудь явища, поняття і т. ін. тотожними, однаковими, подібними; уподібнювати до чого-небудь. Тому виникає питання: «3 чим ототожнюються проблеми розвитку вищої освіти в Україні?». Аналізуючи змістове наповнення розділу 2 Стратегії пропонуємо таку назву розділу: «Ототожнення проблем розвитку вищої освіти в Україні зі світовими прагненнями в цій галузі».

Те ж саме можна сказати про слова «**інтеграція**»: «...інтернаціоналізації та **інтеграції** вищої освіти...» (стор. 4 Стратегії); «...слабка **інтеграція** вищої освіти України у світовий та Європейський освітньо-науковий простір...» (стор. 25); «...Продовження зростання міжнародної мобільності призведе також до необхідності **інтегрувати** студентів з різних груп суспільства...» (стор. 26); «...**Інтеграція** науки, освіти та бізнесу для забезпечення економічного зростання країни...» (стор. 47); «...є розширення зв'язків освіти з наукою та бізнесом, більш глибока **інтеграція** у світовий освітньо-науковий простір» (стор. 59).

Відповідно до тлумачного словника «**інтеграція**» – об'єднання чого-небудь у єдине ціле [18]. Пропонуємо провести заміну і використовувати слово «об'єднувати»: «...інтернаціоналізації та **об'єднання** вищої освіти» (стор. 4); «**Об'єднання** науки, освіти та бізнесу для забезпечення економічного зростання країни» (стор. 47); «**об'єднання** з європейським і світовим освітнім простором з урахуванням національних інтересів» (стор. 52); «...є розширення зв'язків освіти з наукою та бізнесом, **об'єднання** зі світовим освітньо-науковим простором» (стор. 59).

Варто також звернути увагу на вживання термінів «*стейкхолдер*» та «*роботодавець*» в тексті проєкту Стратегії:

– «...Недостатній рівень участі та мотивації **роботодавців (стейкхолдерів)** у прогнозуванні кадрових потреб...» (стор. 34);

– «...моніторинг громадської думки – встановлення зворотного зв'язку між **стейкхолдерами вищої освіти** (освітньою спільнотою, роботодавцями, студентством, населенням, міжнародними експертами) щодо виконання Стратегії здійснюється через соціологічні опитування цільових груп, проведення круглих столів, конференцій тощо...» (стор. 60).

У Стратегії відсутнє тлумачення терміна «*стейкхолдер*», окрім того, є різночитання цього терміна в тексті проєкту Стратегії. У першому випадку це пряме розуміння роботодавців, в іншому – до стейкхолдерів зараховують і самих студентів. Чинне законодавство України теж не тлумачить термін «*стейкхолдер*», тому він потребує додаткового визначення.

Ураховуючи викладене, зазначимо, що прийняття відповідних норм у запропонованому вигляді може призвести, з одного боку, до дублювання норм чинного законодавства, а з іншого – до виникнення правових колізій на практиці.

Точність мови нормативно-правового акта є, напевне, найбільш важливою, оскільки саме через точність досягається однозначність застосування його приписів. Юридична норма, через яку реалізується воля законодавця, не повинна допускати багатозначності [21].

На особливу увагу заслуговує той факт, що для тексту правових актів не характерно застосування аббревіатур. У проєкті Стратегії зустрічаються аббревіатури, наприклад «ЗВО», «ОЕСР», «СПВО» тощо. Пропонується не робити скорочень у тексті Стратегії і кожен раз прописувати повністю або, враховуючи об'ємність документа, зробити загальний список скорочень.

Точність юридичної мови, головною метою якою є попередження появи двозначності в тексті, виявляється саме в тому, щоб терміни, що найбільш часто трапляються в документі, не скорочувати.

У проєкті Стратегії доцільно уніфікувати спосіб місця розташування термінів та скорочень. Наявність термінологічних колізій у правових актах не є допустимою.

Висновки. Підсумовуючи, слід акцентувати на тому, що творці нормативно-правових актів у процесі своєї нормотворчості повинні дотримуватися не тільки букви закону і тієї мети, яку вони переслідують під час написання документа, а і стежити за тим, щоб викладене на папері мало чіткий вигляд і відповідало нормам української мови.

Стиль і мова виступають в як основа законотворчості. Важко переоцінити їх значення для законотворчості, бо навряд чи можна назвати яку-небудь іншу сферу суспільної практики, де помилково побудована фраза, розрив між думкою і її текстувальним виразом, неправильно або недоречно використане слово, здатні спричинити негативні наслідки не лише для особи, а й для держави і суспільства в цілому.

Успішна діяльність зі створення правових актів залежить від правової культури законотворця, його істино творчого ставлення до своєї місії, від володіння юридичною наукою та засобами й прийомами юридичної техніки. Максимальна досконалість текстів нормативно-правових актів зменшує труднощі його впровадження та реалізації.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квіт. 2019 р. № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
3. Артикуца Н.В. Мова права у її функціональних різновидах. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/149235495.pdf>.
4. Юридичне документознавство : мультимед. підруч. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/legal_documentation/info/lec2.html.
5. Кость С.П., Токарська А.С. Способи тлумачення правових текстів у ЗМІ. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 2. С. 457–466.
6. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни : у 4 т. Донецьк : ДонУ, 2012. Т. 4. 388 с.
7. Реформа освіти та науки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>.
8. Юрчук О.Ф. Експертний лінгвістичний аналіз як елемент нормотворчої діяльності (на матеріалі нормативно-правових актів України та Автономної Республіки Крим). *Вісник університету внутрішніх справ*. 1999. Вип. 7 (1). С. 159–162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuds_1999_7%281%29_29.
9. Биля-Сабадаш І.О. Нормотворча техніка як інструмент забезпечення системності законодавства. *Форум права*. 2010. № 1. С. 24–33. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-1/10biozcz.pdf>.
10. Проєкт Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.
11. Тощенко Ж.Т. Социальное предвидение и социальное прогнозирование. *Социальное управление* : курс лекций. Москва : РАГС, 2000. С. 42–61.
12. Карамішев Д. В. Стратегічні дослідження у державному управлінні системою охорони здоров'я. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2/txts/galuz/05kdvsocz.pdf>.
13. Семенченко А.І. Розробка категорійно-понятійного апарату стратегічного планування з державного управління забезпеченням національної безпеки. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07saiznb.htm>.
14. Ткачук А. Законодавча техніка : навч. посіб. Київ : Лер. статус, 2011. 268 с. URL: <https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2011/12/zaktech-h-h-zaktech-1.pdf>.
15. Артикуца Н.В. Термінологія законодавства і проблеми законодавчих дефініцій. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/326/Artykytsa_Terminol_zakonodavstva.PDF?sequence=1.
16. Хворостянкіна А.В. Дефініції в законодавчих текстах: питання теорії. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_6669.
17. Про вищу освіту : Закон України від 1 лип. 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
18. Словник української мови : акад. тлумач. слов. URL: <http://sum.in.ua>.
19. Класифікатор професій ДК 003:2010. URL: https://hrliiga.com/docs/KP-2010_zpz.htm.
20. Словник синонімів. URL: <https://synonimy.info>.
21. Вимоги до мови та стилю закону. URL: <http://old.csi.org.ua/?p=1737>.

Korzh-Ikaieva T. Legal text in the context of lexical-semantic analysis (based on applicable legislation of Ukraine)

Summary. Paper presents study of an essential issue in the focus of modern legal linguistics – analysis of the statutory act (legal document). The analysis of the textual content in the lexical-semantic context is carried out with use of selected

legislative material (the draft Strategy of Higher Education Development in Ukraine 2021–2031).

The organization of research process was based on approaches to statutory act drafting presented by legal experts and linguists. The texts of these acts are constructed according to specific linguistic, logical, grammatical and graphic algorithms and therefore require legal and linguistic analysis. Emphasis is placed on the issues of correspondence between the legal language and the legal standard.

Within the research process the definitions of the concepts “text”, “legal text”, “strategy”, “term” are distinguished; existing deviations in the norms of modern lexicology and word formation and legal standards are outlined; selected violations are characterized; solutions for the key problems in logical-linguistic analysis of applicable legislation texts, in particular its improvement for incorporation in the draft of the Strategy,

are offered; the need to prioritize words of Ukrainian origin “competing” with foreign words in legal texts is justified. Foreign terms of different branches of knowledge constitute the variety of words of foreign origin (loanwords) in legal language. Unmotivated use of foreign terms in the field of education should be avoided as its true meaning, not accompanied by special comments, is familiar to small number of specialists. The use of new loanwords in statutory acts should not be applied to conceal the imperfections of lawmaking process.

The article contains conclusions regarding inadmissibility: violation of the statutory act logic, inaccurate wording, use of terms which may result in numerous inquiries and will require additional interpretation and explanation, distortion of the statutory act content and its incorrect enforcement.

Key words: legal text, statutory act, applicable legislation, lexical-semantic analysis, loanwords, acronyms.